

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 5.7.2010
[KOM\(2010\)358 lõplik](#)

2010/0192 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega muudetakse määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid,
kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle
kodanikud on sellest nõudest vabastatud

SELETUSKIRI

1. Üldine taust ja ettepaneku põhjendused

Kooskõlas EÜ asutamislepingu artikli 62 lõike 2 punkti b alapunktiga i võttis nõukogu vastu määruse (EÜ) nr 539/2001,¹ milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa (nn negatiivne nimekiri), ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (nn positiivne nimekiri). EÜ asutamislepingu artiklis 61 nimetati neid nimekirju kõrvalmeetmete hulgas, mis on otseselt seotud isikute vaba liikumisega vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala piires.

Need kolmandad riigid või territooriumid, kelle kodanike suhtes kehtib viisakohustus, ja need kolmandad riigid või territooriumid, kelle kodanikud on sellest vabastatud, määratakse kindlaks igal üksikjuhul eraldi, hinnates mitmesuguseid kriteeriume, mis käsitlevad muu hulgas ebaseaduslikku sisserännet, avalikku korda ja julgeolekut ning Euroopa Liidu välissuhteid kolmandate riikide või territooriumitega, kusjuures võetakse arvesse ka piirkondliku ühtekuuluvuse ja vastastikkusega seotud seiku. Avaliku korra ja ebaseadusliku sisserände puhul tuleks erilist tähelepanu pöörata ka asjaomaste kolmandate riikide või territooriumite poolt välja antud reisidokumentide turvalisusele.

Kuna need määrused (EÜ) nr 539/2001 sätestatud kolmandate riikide või territooriumitega seotud kriteeriumid võivad aja jooksul muutuda, tuleb positiivseid ja negatiivseid nimekirju korrapäraselt läbi vaadata. Euroopa Liidu poolt 2002. aasta Sevilla Ülemkogul vastu võetud ebaseadusliku sisserände ja inimkaubanduse vastu võitlemist käsitlevas tegevuskavas rõhutati ka esimest korda vajadust igal aastal määrusele lisatud mõlemad kolmandate riikide ja territooriumide nimekirjad läbi vaadata.

Määrust (EÜ) nr 539/2001 ongi pärast selle vastu võtmist kuus korda muudetud,² viimati seoses viisanõude kaotamise üle peetavate dialoogide tulemustega, mille alusel kanti kolm Lääne-Balkani riiki üle positiivsesse nimekirja. Veidi rohkem kui kaks aastat pärast nõukogu määruse (EÜ) nr 1932/2006³ vastuvõtmist tuleb määrusele (EÜ) nr 539/2001 lisatud nimekirju eespool nimetatud asjaomaste määruses määratletud kriteeriumide alusel üldiselt uuesti hinnata.

Käesoleva korrapärase läbivaatamise eesmärk on:

tagada, et kolmandate riikide ja territooriumide nimekirjad oleksid kooskõlas määruse põhjenduse 5 kriteeriumidega, eelkõige ebaseadusliku sisserände ja avaliku korra kriteeriumiga, ning vajaduse korral kanda kolmandaid riike määruse ühest lisast üle teise;

tagada, et vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktile a määratakse määruses kõigil juhtudel kindlaks, kas kolmanda riigi või territooriumi kodanikult nõutakse viisat või ta on sellest nõudest vabastatud.

¹ EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1.

² Nõukogu määrused (EÜ) nr 2414/2001, 7. detsember 2001, EÜT L 327, 12.12.2001, lk 1; nr 453/2003, 6. märts 2003, ELT L 69, 13.3.2003, lk 10, nr 851/2005, 2. juuni 2005, ELT L 141, 4.6.2005, lk 3, nr 1791/2006, 20. november 2006, ELT L 363, 20.12.2006, lk 1, nr 1932/2006, 21. detsember 2006, ELT L 405, 30.12.2006, lk 23 ja nr 1244/2009, 30. november 2009, ELT L 336, 18.12.2009.

³ ELT L 405, 30.12.2006, lk 23.

Komisjon võib sobival hetkel esitada ka teise ettepaneku määruse nr 539/2001 muutmiseks, et integreerida sellesse Albaania ning Bosnia ja Hertsegoviinaga käivate viisaläbirääkimiste võimalikud tulemused.

2. Ettepaneku osad

Kooskõlas määruse (EÜ) nr 539/2001 varasemate muutmistega seoses kasutatud lähenemisviisiga palus komisjon korrapärase läbivaatamise tarbeks liikmesriikidel kontrollida, kas määruse lisad vastavad praegu määruses kindlaks määratud kriteeriumidele. Liikmesriigid ei teinud ühtegi ettepanekut teatavate kolmandate riikide või territooriumide ülekandmiseks positiivsest nimekirjast negatiivsesse. Komisjonile esitati vaid soovitusel ülekandmise kohta negatiivsest positiivsesse nimekirja (Taiwan, Trinidad ja Tobago, Saint Lucia, Saint Vincent ja Grenadiinid, Belize, Dominica, Grenada, Marshalli Saared, Mikroneesia ja Palau). Liikmesriikide esitatud teavet (komisjonini jõudis 25 vastust) analüüsiti koos piiriületuse- ja sisserändealase teabe, analüüsi ja infovahetuse keskuse (CIREFI) raames saadud muu teabe ja statistikaga. Analüüsi alusel jõudis komisjon järgmiste järeldusteni.

2.1. Taiwani ülekandmine positiivsesse nimekirja

Taiwanit iseloomustab kõrge sissetulek inimese kohta (30 100 USA dollarit) ja poliitiline stabiilsus (2008. aasta märtsis peeti järjekorras neljandat presidendi otsevalimised pärast sõjaseisukorra lõpetamist 1987. aastal). Vaatamata asjaolule, et EL ei tunnusta Taiwanit sõltumatu riigina ja tal puuduvad Taiwaniga diplomaatilised või ametlikud suhted, on EL loonud Taiwani ametiasutustega regulaarsed kontaktid ja teinud nendega koostööd majanduse, kaubanduse, teadusuuringute, teaduse ja tehnoloogia, hariduse, kultuuri ning keskkonna valdkonnas. Selle tulemusena on EL suurim välisinvestor Taiwanis.

2009. aasta märtsis nõukogu asjaomastes poliitilistes rühmades toimunud aruteludel anti selge poliitiline signaal ELi toetusest Taiwani palvele vabastada tema kodanikud määruse järgmise läbivaatamisega viisanõudest. Ollakse seisukohal, et Taiwani ülekandmisel positiivsesse nimekirja oleks positiivne majanduslik mõju ELi ja Taiwani suhetele, kuna Taiwan on ELi oluline kaubanduspartner (suuruselt 19. kaubanduspartner). Praegu on EL Taiwani kodanike jaoks oluline reisisihtkoht. Ühendkuningriik vabastas Taiwani kodanikud viisanõudest 2009. aasta märtsis, Iirimaa 2009. aasta juulist.

Taiwani positiivsesse nimekirja ülekandmine tugevdaks piirkondlikku ühtsust, kuna EL on juba kehtestanud viisavabaduse piirkonna teiste riikide ja üksustega, kelle majandusareng on sarnasel tasemel (Hong Kong, Aomen, Jaapan, Lõuna-Korea ja Singapur).

Ebaseadusliku sisserände oht Taiwanist on väga väike (aastatel 2006–2008 viibis ELis ebaseaduslikult keskmiselt 45 inimest aastas), seda kinnitab ka piiril sissesõidu keelamise määr (aastatel 2006–2008 keskmiselt 38 inimest aastas) ja viisa väljastamisest keeldumiste määr (0,25 % 2008. aastal). Selle alusel ei ole Taiwani kodanikelt viisa nõudmine enam põhjendatud.

Taiwan võttis dokumentide turvalisuse parandamiseks meetmeid, millega tagatakse isikutunnistuste kõrgetasemeline turvalisus, samuti võeti hiljuti kasutusele senisest turvalisem pass. Alates 2008. aasta lõpust väljastab Taiwan biomeetrilisi passe ning uute passide väljastamisel teostatakse tõhusam isikustamisprotsess.

Vastustes komisjoni küsimustikule määruse korrapärase läbivaatamise kohta tegi 10 liikmesriiki selgesõnalise ettepaneku kanda Taiwan üle positiivsesse nimekirja.

Juhul kui Taiwani kodanikud vabastatakse viisanõudest, peaks Taiwan võimaldama sama ELi kodanikele. Kõnealuses küsimuses on Taiwan väljendanud poliitilist tahet anda viisavabadus kõigile ELi kodanikele ning on järk-järgult loobunud viisanõudest suure enamuse ELi liikmesriikide suhtes, praegu vajavad viisat veel Küprose, Rumeenia ja Bulgaaria kodanikud, kuigi Taiwan on ametliku kirja teel selgelt märku andnud, et on valmis pakkuma 2010. aasta jooksul täielikku viisavabadust ka nende kolme liikmesriigi kodanikele.

2.2. Muude kolmandate riikide ja territooriumide ülekandmine

Komisjon analüüsis olemasolevat teavet, sealhulgas CIREFi statistikat, mida koguti iga liikmesriikide soovitatud kolmanda riigi või territooriumi kohta. Erilist tähelepanu pöörati riikide ja territooriumide majandusliku ja sotsiaalse arengu tasemele, sellega seotud ELi suunduva ebaseadusliku sisserände ohule, välissuhetele ja piirkondliku ühtsuse kriteeriumidele.

Komisjon jõudis järeldusele, et muud kolmandad riigid ja territooriumid, kelle ülekandmist positiivsesse nimekirja soovitas ainult üks või mõnel juhul kaks liikmesriiki, ei täida praegusel hetkel määruses (EÜ) nr 539/2001 kehtestatud kriteeriume. Muid kolmandaid riike või territooriume võidakse käsitleda määruse (EÜ) nr 539/2001 tulevaste muutmiste käigus sõltuvalt sellest, kuidas nad on erinevates valdkondades edusamme teinud ja täidavad määrusega kehtestatud kriteeriume.

2.3. Põhja-Mariaanid

Liikmesriigid juhtisid tähelepanu Põhja-Mariaanide staatusele ning tegid ettepaneku kõnealune territoorium määruse (EÜ) nr 539/2001 I lisast välja jätta.

Põhja-Mariaanid on Ameerika Ühendriikidega poliitilises liidus olev assotsieerunud riik, Põhja-Mariaanide riigipea on Ameerika Ühendriikide president. Kõnealune territoorium on esindatud USA esindajatekojas. Põhja-Mariaanidel kohaldatakse üldiselt Ameerika Ühendriikide föderaalõigust. Põhja-Mariaanidel on sarnande staatus nagu Guamil ja Puerto Ricol. Saarte kodanikel on USA passid.

Eespool esitatud teabest tulenevalt tuleks I lisast viited Põhja-Mariaanidele välja jätta. Sellest tulenevalt oleks Põhja-Mariaanide kodanikel USA kodanikena ELi reisimisel viisavabadus.

3. Peamised organisatsioonid/eksperdid, kellega on konsulteeritud

Konsulteeriti liikmesriikidega.

4. Mõju hindamine

Ei olnud vajalik.

5. Õiguslik alus

Arvestades Euroopa Liidu toimimise lepingut, on käesolev ettepanek Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punkti a kohaselt ühise viisapoliitika edasiarendamine.

6. Proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse põhimõtted

Määruses (EÜ) nr 539/2001 loetletakse kolmandad riigid ja territooriumid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa (negatiivne nimekiri), ning kolmandad riigid ja territooriumid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (positiivne nimekiri).

Otsus muuta nimekirju, kanda riik negatiivsest nimekirjast positiivsesse nimekirja või positiivsest nimekirjast negatiivsesse nimekirja kuulub Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punkti a kohaselt Euroopa Ühenduse ainupädevusse.

7. Vahendi valik

Määrust (EÜ) nr 539/2001 tuleb muuta määrusega.

8. Mõju eelarvele

Muutmisettepanek ei mõjuta ühenduse eelarvet.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid ja territooriumid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid ja territooriumid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,⁴

pärast ettepaneku edastamist riikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EÜ) nr 539/2001⁵ I ja II lisas esitatud kolmandate riikide ja territooriumide nimekirjad peaksid nüüd ja edaspidi vastama selle põhjenduses 5 kehtestatud kriteeriumidele. Mõned kolmandad riigid ja territooriumid, kelle olukord on nende kriteeriumite suhtes muutunud, tuleks kanda ühest lisast teise.
- (2) Taiwani kodanike suhtes kehtiv viisanõue ei ole enam põhjendatud eelkõige seetõttu, et kõnealune territoorium ei kujuta ELi jaoks ebaseadusliku sisserände ohtu ega ohusta ELi avalikku korda või välissuhteid vastavalt määruse põhjenduses 5 kehtestatud kriteeriumidele. Seetõttu tuleks kõnealune territoorium üle kanda II lisse.
- (3) Määruse (EÜ) nr 539/2001 I lisast tuleks välja jätta viide Põhja-Mariaanidele, kuna kõnealuse territooriumi kodanikel on Ameerika Ühendriikide pass ja kodakondsus ning USA on kantud II lisse.
- (4) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis'* sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)⁶ tähenduses, mis kuuluvad nimetatud lepingu teatavaid rakenduseeskirju käsitleva nõukogu 17. mai 1999. aasta otsuse 1999/437/EÜ⁷ artikli 1 punktis B osutatud valdkonda.
- (5) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* sätete

⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

⁵ EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1.

⁶ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

⁷ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31.

rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)⁸ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostöimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ⁹ artikliga 3.

- (6) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel allakirjutatud protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostöimes nõukogu otsuse 2008/261/EÜ¹⁰ artikliga 3.
- (7) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu 29. mai 2000. aasta otsusele 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis'* sätetes¹¹. Seetõttu ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.
- (8) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsusele 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis'* sätetes¹². Seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.
- (9) Käesolev määrus on vastavalt Schengeni *acquis'* Euroopa Liidu raamistikku integreerimise protokollile osa Schengeni *acquis'* edasiarendamisest, nagu see on määratletud nõukogu 20. mai 1999. aasta otsuse 1999/435/EÜ (mis käsitleb Schengeni *acquis'* määratlust, et kooskõlas Euroopa Ühenduse asutamislepingu ja Euroopa Liidu lepingu asjakohaste sätetega kindlaks määrata iga *acquis'*d moodustava sätte või otsuse õiguslik alus)¹³ A lisas,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 539/2001 muudetakse käesolevaga järgmiselt:

1. I lisa muudetakse järgmiselt:
 - a) I osas jäetakse välja viide Põhja-Mariaanidele;
 - b) II osas jäetakse välja viide Taiwanile.

⁸ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

⁹ ELT L 53, 27.2.2008, lk 1.

¹⁰ ELT L 83, 26.3.2008, lk 3.

¹¹ EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43.

¹² EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20.

¹³ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 1–16.

2. II lisale lisatakse 4. osa:

„4. TERRITORIAALÜKSUSED JA -VALITSUSED, MIDA VÄHEMALT ÜKS
LIIKMESRIIK EI OLE RIIGINA TUNNUSTANUD

Taiwan”.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja aluslepingute kohaselt liikmesriikides vahetult kohaldatav.

Brüssel, [...]

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja